

Lidija Blagojević, prof. savjetnik

Egidija Kardum, prof. savjetnik

II. gimnazija Osijek

Erasmus+ Znanjem do razvoja

Sažetak

*Učenici i profesori II. gimnazije Osijek zajedno sa školama partnerima iz Slovenije i Austrije proveli su projekt Erasmus+ Znanjem do razvoja. Projekt je proveden u četiri faze: analitičko-konceptualna, faza razvoja, implementacija, diseminacija i faza održivosti. U sklopu **Analitičko-konceptualne faze** analizirali smo nastavne planove i programe svih predmeta općeg srednjoškolskog obrazovanja. Provedenom anketom među učenicima i nastavnicima zemlja partnera dobivene su smjernice o načinu uključivanja pojedinih predmeta u razvoju poduzetnosti i inicijativnosti kako bi se razvile ove poduzetničke kompetencije: realizacija ideja, samopouzdanje i optimizam, samokontrola, sklonost timskom radu, inovativnost i vodstvo. Temeljem rezultata ankete, a u sklopu **Faze razvoja** osmišljene su edukacije za učenike i profesore koje su se održale u Ptuju i Osijeku. U sklopu **Implementacije** stvorili smo model razvoja inicijative i poduzetničkog duha kod učenika kroz suradnju s lokalnim poduzetnicima i zajednicom kroz pet različitih aktivnosti (mini projekata).*

Uvod

Ulazak u Europsku uniju mladima je donio brojne projekte, jednostavnije načine za odlazak na usavršavanja u ostale zemlje članice, brži i učinkovitiji razvoj obrazovanja, udruživanja znanja i strateška partnerstva u cilju sveukupnog poboljšanja obrazovanja mladih.

Profesori i učenici II. gimnazije Osijek tijekom tri godine sudjelovali su u međunarodnom projektu Erasmus + pod nazivom Znanjem do razvoja. U suradnji sa školama partnerima iz Slovenije – Gimnazija Ptuj i Austrije – Alpen Adria Gymnasium Volkermarkt kroz 3 godine provodili smo projekt Znanjem do razvoja. Projekt za cilj ima stvoriti model razvoja inicijative i poduzetničkog duha kod učenika kroz suradnju s lokalnim poduzetnicima i zajednicom. Službeni jezik projekta je Njemački jezik, sve tri škole su ujedno i DSD (njem. *Deutsches Sprachdiplom*) škole, tj. škole koje imaju nastavu s izvornim govornikom njemačkoga jezika.

Opis rada i rezultata

U razdoblju od tri godine (1. rujna 2014. – 31. kolovoza 2017.) provodili smo projekt Znanjem do razvoja u kojem su se škole partneri trudile dati svoj doprinos europskom obrazovnom sustavu u svrhu ujednačavanja obrazovnih mogućnosti svih građana Europske unije. Na natječaju za logo projekta provedenom među školama partnerima, izabran je rad učenika naše škole i proglašen službenim logom projekta.

Slika 1: Logo projekta

U redovne nastavne planove i programe navedenih gimnazija implemetrirale su se kompetencije poduzetnosti i inicijativnosti te su iste bile i testirane mjereći učenička znanja, vještine i sposobnosti.

Katalog znanja, vještina i sposobnosti koje čine poduzetnost i inicijativnost

1. Realizacija ideja
2. Samopouzdanje i optimizam
3. Samokontrola
4. Sklonost timskom radu
5. Inovativnost
6. Vodstvo

Faze projekta

1. Analitičko – konceptualna faza

- analiza literature i prakse na području razvoja poduzetničke kompetencije;
- analiza svih nastavnih planova i prijedlozi uvođenja aktivnosti za razvoj poduzetničke kompetencije;
- istraživanje razina znanja, vještina i sposobnosti koje se odnose na poduzetničku kompetenciju u zemljama partnera (anketa).

2. Faza razvoja

- izrada kataloga znanja, vještina i sposobnosti koje spadaju pod poduzetničku kompetenciju;
- definiranje aktivnosti u nastavnom procesu koje će dovesti do razvoja poduzetničke kompetencije;
- plan povezivanja različitih predmeta u razvoju poduzetničke kompetencije;
- izrada modela koji će obuhvatiti sve aktivnosti projekta – predmjerjenje, radionice, redovnu nastavu, suradnju s poduzetnicima, ispitivanje napretka;
- nastavni materijali za razvoj poduzetničke kompetencije;
- razvoj sustava mentorstva kojim se prenose znanja na učenike i druge profesore (mentori su profesori i poduzetnici);
- program obrazovanja nastavnika.

3. Implementacija

- registar potreba lokalnog gospodarstva (koja specifična znanja i vještine trebaju gospodarstvu i kako je to povezano s različitim predmetnim područjima);
- popis lokalnih poduzeća spremnih za suradnju sa školom;
- stvaranje jedinstvenog modela razvoja poduzetničke kompetencije na temelju iskustava svih škola.

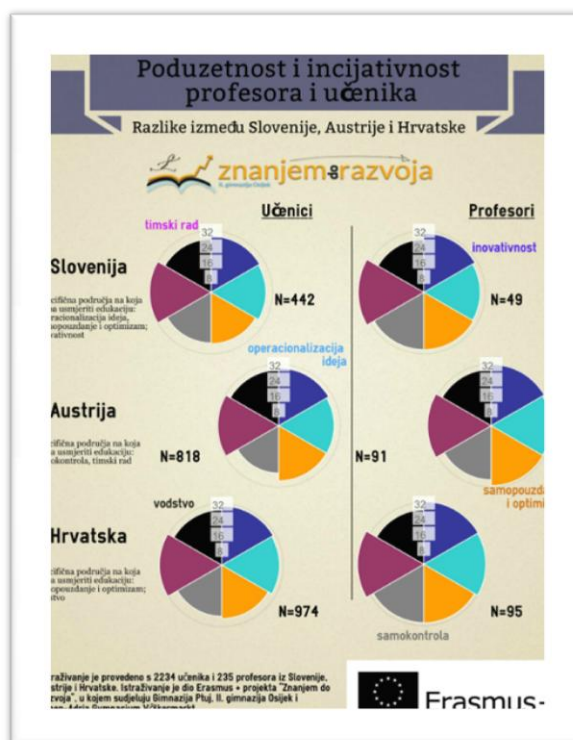
4. Diseminacija

- promotivne radionice u školama partnera, na kojima se iznose rezultati modela, od čega se sastoji, rezultati projekta;
- razvoj grafičke slike projekta, web stranica, profil na društvenim mrežama, brošure i letci o projektu, objavljivanje članaka u medijima i stručnim časopisima.

5. Faza održivosti

- osmišljavanje plana za daljnje korištenje rezultata projekta;
- daljnje dijeljenje materijala i alata;
- analiza rizika i prijedlozi mjera.

U sklopu **Analitičko-konceptualne faze**, kako bismo imali što veći uvid u trenutnu razvijenost željenih kompetencija, proveli smo anketu u sve tri države. Anketirano je 2256 učenika i 236 profesora. Rezultati su uputili na potrebu razvijanja kompetencija poduzetnosti i inicijativnosti kod učenika i profesora.

Slika 2: Rezultati ankete o poduzetnosti i inicijativnosti među profesorima i učenicima [1]

Temeljem rezultata ankete, a u sklopu **Faze razvoja** osmišljene su edukacije za učenike i profesore koje su se održale u Ptuju i Osijek. Temeljne kompetencije koje su se razvijale na edukacijama u Ptuju su operacionalizacija ideja, samopouzdanje i inovativnost. Škola iz Volkenmarta u međuvremenu je izišla iz projekta, pa su se u Ptuju održale i edukacije vezane uz samokontrolu i timski rad. Na edukacijama koje su održane u Osijeku naglasak je bio na razvijanju samopouzdanja, optimizma i vodstva.

U sklopu **Implementacije** stvorili smo model razvoja inicijative i poduzetničkog duha kod učenika kroz suradnju s lokalnim poduzetnicima i zajednicom kroz pet različitih aktivnosti (mini projekata). Zadatci općenito predstavljaju rad na sljedećim područjima poduzetnosti:

1. zadatak: timski rad i vještine predstavljanja;
2. zadatak: emocionalna inteligencija i socijalni kapital;
3. zadatak: inovativnost i samopouzdanje;
4. zadatak: promotivne aktivnosti;
5. zadatak: operacionalizacija ideja.

Tim profesora kontaktirao je i odabrao poduzetnike korisnike, kojima bi rješenje učenika doprinijelo u razvoju njihova poslovanja. Ovim se načinom povezuju različiti

predmeti u razvoju poduzetnosti, a ujedno se sadržaji učenja primjenjuju na konkretnim zadacima za određenog korisnika u lokalnoj zajednici.

U prvom zadatku, u kojem se aktivnost učenja usmjeravala na razvoj timskog rada i vještina predstavljanja, odabrani korisnik bio je Turistička agencija Zlatna greda, a poduzetnik mentor bila je uspješna Turistička agencija Ortran. Kao oblik socijalnog poduzetništva proizašao iz udruge Zlatna greda, Turistička agencija Zlatna greda se usmjerava na razvoj eko turizma u području Parka prirode Kopački rit. Učenici su osmislili jednodnevne i vikend izlete namijenjene srednjoškolskoj populaciji, pri tome vodeći računa o mogućnostima i potrebama korisnika. U ovaj zadatak uključuju se sljedeći predmeti: Biologija, Matematika, Informatika, Talijanski jezik, Engleski jezik, Njemački jezik. U svakom od tih predmeta učenici su poticali pristupiti istom zadatku s različitih gledišta, time razvijajući različite vještine i sposobnosti, koristeći prezentacijske programe i različite multimedijalne tehnike.

Drugi zadatak bio je namijenjen daljnjem razvoju vještine rada s drugima, te emocionalnoj inteligenciji i razvoju socijalnog kapitala, ali i planiranju realizacije ideja. U ovom zadatku, za korisnika je odabrana Udruga gluhoslijepih osoba Osijek, a poduzetnik mentor bio je uspješni arhitekt Damir Jukić iz tvrtke Atika. Učenici su u ovom zadatku planirali uređenje i prilagođavanje prostora Udruge i okolnih prostora, kako bi što više odgovarao potrebama korisnika. U ovaj su zadatak bili uključeni predmeti: Logika, Psihologija, Matematika, Informatika, Talijanski jezik i Njemački jezik.

U sklopu predmeta Informatika učenici su savladali osnove programa SketchUp i svaka grupa izradila je prijedlog uređenja zadanog prostora prilagođenog gluhoslijepim osobama, uvažavajući njihove posebne potrebe.

Slika 3: Učnički radovi u programu SketchUp

Treći zadatak općenito se usmjerava na područja inovativnosti i samopouzdanja. Korisnici u ovom zadatku su tvrtka Giftnaut i Udruga za razvoj kulturnog turizma Crocultour. Zadatak je učenika uporabom moderne tehnologije poticati razvoj povijesne jezgre grada Osijeka kao turističke destinacije. Učenici se, oslanjajući se na vlastite sposobnosti i afinitete, dijele u timove u kojima su osmišljavali inovativne načine poučavanja turista i građana o povijesnoj jezgri osječke Tvrđe. Predmeti kroz koje učenici razrađuju svoje ideje i vještine su: Hrvatski jezik, Engleski jezik, Njemački jezik i Psihologija. Učenici su u grupama osmislili izgled mobilnih aplikacija za razgled i snalaženje s povijesnim, kulturnim, gastronomskim znamenitostima osječke Tvrđe te s upoznavanjem njezinog dnevnog i noćnog života. Ovo su prijedlozi nekih njihovih aplikacija.

Slika 4: Učeničke aplikacije za turistički razgled osječke Tvrđe

Četvrti zadatak potiče učenike na razvoj prezentacijskih vještina i upoznavanje procesa planiranja promidžbe. Učenici su osmislili mjesečni plan promidžbe lokalnog poduzetnika na društvenim mrežama. U ovoj su aktivnosti odabrani korisnici imanje Vilin šapat, projekt „Volim jabuke“, te Breza, udruga za rad s mladima. Mentorica je bila Ana Rogina koja je vlasnica vrlo uspješne agencije za digitalni marketing „Gerila“. Uključeni predmeti u ovoj aktivnosti su: Engleski jezik, Njemački jezik, Biologija, Kemija, Informatika i Logika.

U posljednjem zadatku potiče se učenike na razvoj pristupa operacionalizacije ideja, ali i na primjenu prethodno stečenih znanja i vještina. Korisnici u ovoj aktivnosti bili su sami učenici, koji su razvili svoje poduzetničke ideje, odnosno proizvode. Cilj ove aktivnosti bio je

potaknuti učenike na promišljanje o vlastitoj budućnosti i područjima koja su od njihova specifična interesa, ali i o načinima ostvarenja svojih ideja. Učenici su u timovima izlagali vlastite poduzetničke ideje i načine njihove realizacije, od potrebnih materijala, budžeta pa do mogućih prepreka u njihovom ostvarivanju. Kao što je bilo vidljivo iz njihovih izlaganja, suradnja škole, okoline i lokalne zajednice ključna je za razvoj vještina, sposobnosti i znanja mladih te samim time i za uzajamnu pomoć pojedinca i zajednice. Uz pomoć svojih mentora, učenici su osmislili poduzetničke ideje poput hotela za pse i mačke, interaktivne kompanije Inspisac čija je uloga pomaganje mladim, ali i iskusnim piscima u promoviranju svojih radova te moderne ideje poput pametnog tuša i multifunkcionalnog selfie sticka. [2] U ovoj aktivnosti uključeni su sljedeći predmeti: Hrvatski jezik, Njemački jezik, Engleski jezik, Biologija, Kemija, te Psihologija. Učenici su uspješno predstavili svoje ideje u poduzetničkom inkubatoru Bios.

Slika 5: Predstavljanje pete aktivnosti u Poduzetničkom inkubatoru Bios

Zaključak

Budući da je kod naših učenika razvijana kompetencija poduzetništva ispitati smo i lokalne poduzetnike. Oni su ispunjavali upitnik u kojem je njihov zadatak bio procijeniti koliko je svaka od navedenih poduzetničkih kompetencija važna, a koliko razvijena kod kandidata za posao s kojima su se oni susretali. Rezultati pokazuju kako je prema lokalnim poduzetnicima vrlo važna svaka od kompetencija koje čine poduzetništvo, a najvažnija je, prema dobivenim rezultatima Sklonost timskom radu. Osim tog, kao najmanju razvijenu kompetenciju poslodavci procjenjuju Realizaciju ideja. Sve razlike između važnosti pojedinih kompetencija i njihove zastupljenosti među kandidatima za zaposlenje s kojima su se susretali statistički su značajne što govori kako kandidati za posao nemaju dovoljno razvijene potrebne kompetencije. Učenici koji su bili sudionici projekta kao posljednji zadatak dobili su

evaluacijski upitnik kojim se željelo provjeriti što su dobili i naučili sudjelovanjem u projektu. Kao nešto što im se najviše svidjelo naveli su aktivnosti u projektu, povezivanje s poduzetnicima, osmišljavanje svoje ideje, a osim toga i putovanja, timski rad, stjecanje prijateljstva. Smatraju kako su naučili puno o poduzetništvu, kako funkcionirati unutar grupe, kako su usavršili izlaganje te stekli brojna iskustva i nova prijateljstva. Što se tiče prijedloga istakli su kako bi voljeli kad bi svi razredi mogli biti uključeni te kako bi bilo dobro proširiti projekt.

Popis literature

1. Lidija Blagojević, Egidija Kardum, Prezentacija Erasmus+ Znanjem do razvoja. Dostupno na
< http://prezi.com/atz_oezccsr/?utm_campaign=share&utm_medium=copy>
2. Web stranica II. gimnazije Osijek, dostupno na <http://gimnazija-druga-os.skole.hr/?news_hk=1&news_id=967&mshow=1706#mod_news>